

**המוסד לביטוח לאומי
מינהל המחקר והתכנון**

**כינוס נכסים ופשיטות רגל:
תשלומי גמלאות וגביית יתרות דמי ביטוח**

2002

**מאת:
אבנר שרף**

ירושלים, אב תשס"ג, אוגוסט 2003

פתח דבר

מינהל המחקר והתכנון מציג פרסום שנתי מקיף על תשלומי הענף לזכויות עובדים בפשיטת רגל ופירוק תאגיד לשנת 2002, וכן נתונים מרכזיים בהשוואה לשנים קודמות. כמו כן לראשונה נכללים בדו"ח ממצאים על חובות בדמי ביטוח של מעסיקים בכינוס נכסים ובפשיטות רגל ועל גבייתם.

בפרסום זה מוצגים פרמטרים שונים על המעסיקים והעובדים המטופלים על ידי ענף זכויות עובדים בפש"ר לפי ענף כלכלי. נערך ניתוח של משך זמן הטיפול בתביעה מיום סגירת המפעל ועד אישור התביעה בידי הענף. כמו כן מוצגים נתונים על שינויים ביתרות חוב בדמי ביטוח של המעסיקים בכינוס נכסים ובפש"ר.

תודתי למר אבנר שרף אשר ריכז וניתח את הממצאים בפרסום זה. כמו כן ברצוני להודות למר אלכסנדר גאליה, ראש תחום חקר ביצועים ומתודות במינהל מחקר ותכנון, על עזרתו הרבה בעיבוד הנתונים, לגב' מיה עורב-הטל על העריכה הלשונית ולגב' נירה עמיר על הדפסת הפרסום.

לאה אחדות
סמנכ"לית מחקר ותכנון

תוכן העניינים

עמוד

1	ממצאים עיקריים
1	תשלומי הענף לזכויות עובדים בפשיטות רגל ופירוק תאגיד
1	גביית יתרות דמי ביטוח מעסיקים בכינוס נכסים ובפשיטת רגל
3	תשלומי הענף לזכויות עובדים בפשיטות רגל ופירוק תאגיד
3	כללי
4	המעסיקים
7	תביעות עובדים
11	תביעות קופות גמל שאושרו
12	גביית חובות ממעסיקים לענף פש"ר ויתרות חוב של מעסיקים לענף פש"ר
13	יתרות חוב בדמי ביטוח של מעסיקים בכינוס נכסים ובפשיטת רגל בשנת 2002

ממצאים עיקריים

תשלומי הענף לזכויות עובדים בפשיטת רגל ובפירוק תאגיד

בשנת 2002 התקבלו לטיפול ענף זכויות עובדים בפשיטת רגל ופירוק תאגיד 358 תיקי מעסיקים בפירוק, שבהם הוגשו תביעות עובדים וקופות גמל. זהו גידול של 16.2% לעומת השנה הקודמת.

במהלך השנה אושרו 4,553 תביעות עובדים (גידול של 8.6% לעומת שנה קודמת).

הענף שילם 101.1 מיליון שקל גמלאות לעובדים ולקופות גמל – גידול ריאלי של 47.5% לעומת השנה הקודמת. הגידול הניכר במספר אישורי התביעות נבע משיפור תהליכי העבודה בענף שכלל בין היתר הכנסה לשימוש של מערכת ממוחשבת והכשרת עובדים נוספים בענף.

מהתפלגות התביעות החדשות של עובדים שאושרו ב-5 השנים האחרונות לפי ענף כלכלי עולה כי העובדים התרכזו במספר ענפים: 22.7% בענפי שירותים, 21.2% בענף המסחר, ו-17.1% בבנייה ותשתיות.

בשנת 2002 הצליח הענף לגבות 6.0 מיליון ש"ח, המהווים כ-5.9% מסך הגמלאות ששולמו בשנה זו.

בממוצע, בשנים 1997-2002 היו מספר החברות שבגינן הועברו תביעות לענף פש"ר 67.9% מכלל החברות שכנגדן הוצא צו פירוק בהוראת בתי המשפט.

גבית יתרות דמי ביטוח ממעסיקים בכינוס נכסים ובפשיטת רגל

במקביל לביצוע תשלומי שכר ופיצויים לעובדים, המוסד לביטוח לאומי פועל לגבות חובות בדמי ביטוח מהמעסיקים בכינוס נכסים ובפשיטת רגל (להלן – פש"ר), באמצעות הלשכה המשפטית.

מהנתונים עולה כי במהלך שנת 2002 נוספו 342 מעסיקים חדשים שהחלו בתהליך כינוס נכסים ופש"ר.

בסך הכול מנה קובץ מעסיקים בכינוס נכסים ופש"ר בדצמבר 2002, 3,068 מעסיקים. במהלך שנת 2002 הצטבר חוב בדמי ביטוח בסך כולל של 470.2 מיליון ש"ח. המוסד (באמצעות הלשכה המשפטית) הצליח לצמצם חוב זה בכ-1.2%, בשנת 2002. ב-31 בדצמבר 2002 סכום יתרת החוב היא 506.0 מיליון ש"ח.

מתוך 3,068 המעסיקים שנמצאו בכינוס ובפש"ר 2,959 (96.4% מהסך הכל היו בלתי פעילים), דהיינו מוצו לגביהם כל ההליכים לגביית החובות. יתרת חובם של התיקים הבלתי פעילים הנ"ל ב-31 בדצמבר 2002 הוא 469.3 מיליון ₪ והוא היווה כ-93% מסך הכל החוב של המעסיקים המצויים בהליכי כינוס נכסים ופש"ר במועד הנ"ל.

ל-76 מעסיקים יש יתרת חוב של מעל מיליון שקל למעסיק. יתרת חובם של מעסיקים אלה היווה 30.8% מסך כל החוב ב-31 בדצמבר 2002.

תשלומי הענף לזכויות עובדים בפשיטות רגל ופירוק תאגיד

כללי

תפקיד ענף פש"ר הוא לשלם גמלאות לעובדים שלא קיבלו את שכרם ו/או לשלם להם פיצויי פיטורין בעת פשיטת רגל או פירוק של המעסיק. כמו-כן משלם הענף תשלומים סוציאליים לקופות גמל התובעות אותם בשמם של העובדים המבוטחים בהן, כדי לשמור על זכויותיהם בהן. התביעות מתבססות על הוכחות חוב ומאושרות בידי מפרקי המעסיק.

המוסד לביטוח לאומי משלם לעובדים ולקופות גמל את סכום התביעה עד לסכום הגמלה המרבית. הסכום מתעדכן מעת לעת על פי השכר הממוצע לפי חוק.

בדצמבר 2002 היתה הגמלה המרבית 69,640 ש"ח לתביעת עובד, ששווה לעשר פעמים השכר הממוצע לפי חוק, ולתביעת קופת גמל 13,928 ש"ח לעובד, השווה לפעמיים השכר הממוצע, בדומה לשנה הקודמת.

במהלך שנת 2002 אושרו 4,553 תביעות עובדים (בהן 3,669 תביעות חדשות) ושולמו לעובדים גמלאות בסכום כולל של 98.1 מיליון ש"ח.

כמו כן אושרו 71 תביעות של קופות גמל בסכום של 3.0 מיליון ש"ח. בסך הכול שילם הענף בשנה זו 101.1 מיליון ש"ח, וזו עלייה ריאלית של 47.5% לעומת אשתקד. בלוח מס' 1 מוצגים סכומי הגמלאות ששולמו לעובדים ולקופות גמל בשנים 1998-2002.

**לוח מס' 1: תביעות ותשלומים שאושרו לעובדים ולקופות גמל בענף פש"ר
בשנים 2002-1998**

2002	2001	2000	1999	1998	
עובדים					
סך הכול תביעות					
4,553	4,191	3,526	3,522	2,385	עובדים
3,669	4,009	3,383	3,238	2,173	מזה: תביעות חדשות
884	182	143	284	212	הפרשי גמלאות ¹
71	94	104	109	73	תביעות קופות גמל
תשלומי גמלאות (באלפי ש"ח)					
101,105	64,690	62,108	57,531	33,122	סך הכול
98,088	59,141	56,448	52,192	30,452	גמלאות
3,017	5,549	5,660	5,339	2,670	קופות גמל
56.3	4.2	8.0	73.7	0.7	% שינוי ² בסך הכול
47.5	2.9	6.8	64.6	6.6-	% שינוי ריאלי ³

- (1) הפרשי תשלומים לתביעות שאושרו בשנים קודמות.
 (2) לעומת שנה קודמת.
 (3) מחושב לפי סכום התשלומים החדשיים בניכוי השפעת מדדי המחירים החדשיים.

המעסיקים

בלוח מס' 2 מוצגים נתונים על המעמד המשפטי של המעסיקים בפירוק ובפש"ר שהתקבלו לטיפול בענף בשנים 2002-1998. מלוח זה אנו למדים כי מרבית התיקים (89%) הם של חברות בע"מ. בשנים האחרונות נרשם גידול מתמיד במספר העצמאיים והשותפויות המתקבלים לטיפול הענף.

לוח מס' 2: מעסיקים בפש"ר לפי מעמד משפטי של המעסיק, בשנים 2002-1998

שנה	סך הכול	חברות	אגודות שיתופיות ועמותות	עצמאים ושותפויות
1998	174	156	2	16
1999	241	225	4	12
2000	253	223	8	22
2001	308	265	16	27
2002	358	319	8	31

מתוך פרטי הבקשה לפירוק ניתן ללמוד על סוגי מבקשי צו הפירוק. נתונים אלה ניתן לקבל רק מפרטי הבקשה לפירוק של חברות בע"מ.

בשנת 2002, מתוך 319 תיקים של חברות בע"מ בפירוק שהתקבלו לטיפול הענף התבקשו צווי פירוק על-ידי העובדים ב-212 תיקים (68.7% מכלל הבקשות).

בחינת משקלם בממוצע של 5 השנים האחרונות של העובדים וקופות גמל, המייצגות את הזכויות הסוציאליות של העובדים בחברות בכלל סוגי המבקשים צווי פירוק, מעלה כי בקשות העובדים וקופות גמל היוו כ-2/3 מכלל הבקשות לפירוק.

**לוח מס' 3: תיקים חדשים של חברות בפירוק שהוגשו לטיפול הביטוח הלאומי
לפי סוג מבקשי צו פירוק, בשנים 1998-2002**

שנה	סך הכול	עובדים	קופות גמל	החברה עצמה	חברות אחרות	גופים אחרים	עובדים וקופות גמל כ-% מסך הכול
1998	156	105	3	16	22	10	69.2
1999	225	142	4	22	39	18	64.8
2000	223	150	2	7	37	27	68.2
2001	265	174	3	12	40	36	66.8
2002	319	212	7	11	34	62	68.7

בלוח מס' 4 מוצגים נתונים על כלל החברות שפורקו בצווי בתי משפט לפי דרישת הנושים, ועל אלה מתוכם שבגינם הגישו המפרקים תביעות למוסד לביטוח לאומי בשם עובדי החברות וקופות הגמל. נתונים אלה נאספו מילקוטי הפרסומים של הרשומות המתפרסמים מעת לעת.

מהנתונים אנו למדים, כי יותר ממחצית החברות שנגדן הוצא צו פירוק הגיעו בסופו של דבר לטיפול הענף.

בחינת הממוצע בשנים 1997-2001, עולה כי ב-67.9% מכלל החברות שפשטו את הרגל הוגשו תביעות עובדים וקופות גמל למוסד. בנוגע לחברות שפורקו בשנת 2002 ואשר הגיעו למוסד אין עדיין נתונים – מרבית הנתונים לשנה זו יתקבלו בשנת 2003.

לוח מס' 4: חברות בע"מ שפורקו ע"י בתי משפט לפי דרישת הנושים
בשנים 1997-2002 ומהם טופלו על ידי הענף זכויות עובדים בפש"ר

שנת מתן צו הפירוק	סך הכול ¹	מזה: לטיפול המוסד במשך השנים	אחוז מסך הכול	מזה: הוחל בטיפול במוסד בשנת 2001
1997	222	160	72.0	2
1998	324	214	66.0	18
1999	340	238	70.0	57
2000	311	165	53.0	134
2001	370	51	13.4	51
2002	470	98	20.9	98
ממוצע בתקופה 2001-1997	-	-	67.9	-

(1) מקור: ילקוטי הפרסומים של הרשומות.

מלוח מס' 5 עולה כי ב-5 השנים האחרונות כרבע (26.9%) בממוצע מהמעסיקים החדשים בפירוק שטופלו בידי הענף היו בענף המסחר, 23.1% בענפי השירותים, ואילו מספר המעסיקים בענף הבניה ותשתיות היה 15.7%.

לוח מס' 5: תיקי מעסיקים חדשים בענף זכויות עובדים בפשיטת רגל לפי ענף כלכלי בשנים 1998-2002

שנה	סך הכול	טקסטיל	מתכת וחשמל	תעשיות שונות	בניין ותשתית	מסחר	תחבורה	שירותים ¹
1998	174	11	15	30	24	54	9	31
1999	241	15	16	38	50	67	9	46
2000	253	11	25	41	44	69	10	53
2001	308	18	11	61	48	80	17	73
2002	358	10	32	53	44	89	25	105
סך הכול	1,334	65	99	223	210	359	70	308
באחוזים	100.0	4.8	7.6	16.7	15.7	26.7	5.2	23.1

(1) כולל שירותים עסקיים, ציבוריים ואישיים.

בשנים 1998-2002, ביותר ממחצית מתיקי המעסיקים שתביעותיהם התקבלו לטיפול הענף היו תביעה אחת עד 5 תביעות (לא כולל תביעות קופות גמל) כפי שמוצג בלוח מס' 6.

לוח מס' 6: תיקי מעסיקים חדשים בשנים 1998-2002 לפי מספר התביעות
שהתקבלו לטיפול בכל תיק (לא כולל תביעות קופות גמל)

שנת קבלת התיק	סך הכול מס' מוחלטים	אחוזים		
		26+	25 - 6	5 - 1
1998	174	17.3	40.2	42.5
1999	241	17.0	41.1	41.9
2000	253	12.3	31.2	56.5
2001	308	7.9	33.5	58.6
2002	358	10.0	37.5	52.5
ממוצע שנתי	-	12.2	36.4	51.4

תביעות עובדים

מלוח מס' 7 עולה כי ב-5 השנים האחרונות אושרו 16,371 תביעות חדשות: 11.2% מהן בענף הטקסטיל, 21.1% בענפי המסחר ו-22.7% בענפי השירותים. יש לציין שמסתמן גידול במספר אישורי תביעות של עובדי בנייה ותשתיות ומשקלם הממוצע הוא כעת 17% מכלל האישורים ב-5 השנים האחרונות.

לוח מס' 7: תביעות העובדים שאושרו לפי ענף כלכלי בשנים 1998-2002

שנה	סך הכול	טקסטיל	מתכת וחשמל	תעשיות אחרות	בנייה ותשתית	מסחר	תחבורה	שירותים ¹
1998	2,121	508	174	289	290	582	35	243
1999	3,190	317	250	505	478	992	43	605
2000	3,382	248	179	577	594	631	28	1,152
2001	4,009	384	267	885	829	705	40	899
2002	3,669	367	182	862	610	564	235	849
סך הכל	16,371	1,824	1,052	3,118	2,801	3,474	381	3,721
באחוזים	100.0	11.2	6.4	19.1	17.1	21.2	2.3	22.7

(1) כולל שירותים עסקיים, ציבוריים ואישיים.

בשנת 2002 שולמו ל-46.3% מהתובעים שכר ופיצויים, ל-28% שכר בלבד, 6.3% קיבלו פיצויים בלבד ו-19.4% קיבלו הפרשי גמלאות על חשבון גמלאות ששולמו בשנים קודמות.

התחלקות הגמלאות לפי סוגים מעלה כי 64.8% הם שכר ופיצויים, 15.6% שכר בלבד, 8.2% פיצויים בלבד ו-11.4% הפרשי גמלאות על חשבון גמלאות ששולמו בשנים קודמות.

לוח מס' 8: תביעות העובדים שאושרו וסכומים ששולמו לפי סוג הגמלה
בשנים 1998-2002

באחוזים (סה"כ 100%)				סכומים בערכים מוחלטים				סך הכול	שנה
הפרשי גמלאות	תביעות חדשות			הפרשי גמלאות	תביעות חדשות				
	פיצויים	שכר	שכר ופיצויים		פיצויים	שכר	שכר ופיצויים		

עובדים שתביעותיהם אושרו

8.9	5.8	28.7	56.6	206	135	667	1,319	2,327	1998
7.8	8.8	29.4	54.0	269	303	1,018	1,869	3,459	1999
4.1	7.3	26.5	62.1	143	259	933	2,190	3,525	2000
4.3	2.9	57.7	35.1	182	120	2,417	1,472	4,191	2001
19.4	6.3	28.0	46.3	884	286	1,274	2,109	4,553	2002
9.3	6.1	35.0	49.6						ממוצע 5 שנים

סכומי גמלאות (באלפי ש"ח)

6.6	5.2	20.6	67.6	2,000	1,598	6,281	20,573	30,452	1998
4.3	8.4	17.0	70.3	2,231	4,371	8,873	36,717	52,192	1999
3.1	5.5	16.5	74.9	1,771	3,087	9,290	42,300	56,448	2000
3.1	3.7	44.7	48.5	1,833	2,205	26,447	28,656	59,141	2001
11.4	8.2	15.6	64.8	11,235	8,046	15,254	63,554	98,089	2002
6.5	6.6	22.4	64.5						ממוצע 5 שנים

בשנת 2002 שילם המוסד 20.3 מיליון ₪ גמלאות מירביות (כולל הפרשים). באותה שנה קיבלו 291 עובדים את הגמלה המרבית לשכר ופיצויים, שהיא 10 פעמים השכר הממוצע לפי חוק (הסכום מתעדכן מעת לעת). תביעות אלה היוו באותה שנה 5% מכלל התביעות החדשות שאושרו. עובדים אלה זכאים להפרשי שכר ופיצויים נוספים, ותביעותיהם ליתרת החוב הם במסגרת חובות המעסיק, כפי שמוצג בלוח מס' 9. וגם בממוצע של 5 השנים האחרונות מהוות התביעות המרביות שאושרו כ-5% מסך הכל התביעות החדשות ו-20.7% מסך כל סכום הגמלאות.

כידוע, סעיף 187 קובע כי אם עלו החוב בשכר העבודה ופיצוי הפיטורין של מעסיק לעובדו (הזכאי לגמלה לפי פרק ח' לחוק) על הגמלה המרבית כאמור בסעיף 183, תיזקף תחילה הגמלה המגיעה לו לחוב שכר העבודה, ואחריה – לחוב פיצויי הפיטורין.

**לוח מס' 9: אישורי תביעות לגמלה מרבית וסכומי הגמלאות המרביות
בשנים 1998-2002**

שנה	מספר עובדים	כאחז ממספר התביעות החדשות שאושרו	סה"כ גמלאות מרביות באלפי ש"ח	כאחז מסכומי הגמלאות
1998	95	4.5	4,889	16.0
1999	153	4.8	8,438	16.1
2000	147	4.3	9,068	16.0
2001	104	2.6	7,561	12.8
2002	291	5.0	20,265	20.7
ממוצע 5 שנים				16.9

בשנת 2002 התקבלו לטיפול הענף שלושה מעסיקים גדולים שהעסיקו 100 עובדים ויותר. הענף אישר 533 תביעות עובדים חדשות בתיקיהם של מעסיקים שהעסיקו 100 עובדים ויותר, אלה מהווים כ-14.5% מכלל התביעות שאושרו, בסכום של 19.5 מיליון ש"ח. סכום זה מהווה 19.9% מסך הגמלאות ששולמו לעובדים בשנה זו, כפי שמוצג בלוח מס' 10.

לוח מס' 10: חברות גדולות שהעסיקו 100 עובדים או יותר, אישורי תביעות וסכומי הגמלאות כאחז מסך הכול, בשנים 1998-2002

שנה	מספר מעסיקים חדשים	מספר התביעות שאושרו ¹	כאחז מסך הכול	סכום גמלאות שאושרו ¹	כאחז מסך הכול
1998	4	434	20.0	4,388	14.4
1999	7	881	27.2	9,145	17.5
2000	3	689	20.4	7,351	13.0
2001	5	1,315	32.8	13,481	22.8
2002	3	533	14.5	19,489	19.9

(1) כולל מקרים ותשלומים בחברות גדולות שהוחל בטיפולן בשנים קודמות.

בין מקבלי הגמלאות נכללים תושבי יהודה, שומרון ועזה שאינם תושבי ישראל ואשר הועסקו על-ידי מעסיקים ישראליים שפורקו או פשטו את הרגל.

מלוח מס' 11 עולה, כי בשנת 2002 אושרו 36 תביעות שהם 1.0% מכלל התביעות שולמו להם 919 אלף ש"ח שהם 0.9% מסך כול גמלאות הענף בשנה זו.

לוח מס' 11: תביעות עובדים תושבי השטחים שאושרו וסכום הגמלאות ששולמו להם כאחוז מכלל התביעות וכלל הגמלאות, בשנים 2002-1998

2002	2001	2001	1999	1998	
					מספר העובדים תושבי השטחים
36	36	76	78	52	
1.0	0.9	2.1	2.2	2.2	כ-% מסך כל התביעות
					סה"כ תביעות גמלאות לעובדי השטחים (באלפי ש"ח)
919	974	935	1,229	456	
0.9	1.6	1.6	2.3	1.5	כ-% מסך כל הגמלאות

בלוחות הקודמים ניתחנו חתכי גמלאות לפי סוגי המקבלים: אלה הזכאים לשכר ופיצויים, אלה הזכאים לשכר בלבד, ואלה שזכאים לפיצויים בלבד. לוח מס' 12 מציג את סך כל השכר וסך כל הפיצויים ששולמו לעובדים, בלי קשר לסוגי התביעות ששולמו.

בשנת 2002 54.6% מסכום הגמלה היה שכר והשאר – 45.4% – פיצויים.

מלוח מס' 12 אנו למדים על תנודות משמעותיות במשקל הפיצויים, התלויות בסכומי השכר לסוגיו שהמעסיק טרם שילם לעובד ובוותק של העובדים. כמו-כן יש להביא בחשבון ניכוי יתרת הפיצויים המגיעים לעובדים. לכל זה יש להוסיף את השפעת הגמלה המרבית וזאת כאמור לפי סעיף 187 כפי שפורט בסעיף הדין בגמלה המרבית.

לוח מס' 12: סכומי גמלאות מכל הסוגים, לפי שכר ופיצויים ששולמו לעובדים בשנים 2002-1998 (באלפי ש"ח)

שנה	סך הכול	שכר	פיצויים	באחוזים	
				שכר	סך הכול
1998	30,452	17,485	12,967	57.4	42.6
1999	52,192	25,665	26,527	49.2	50.8
2000	56,448	30,867	25,581	54.7	55.3
2001	59,141	40,225	18,916	68.0	32.0
2002	98,089	53,593	44,550	54.6	45.4
ממוצע רב-שנתי	-	-	-	58.3	41.7

תביעות של קופות גמל שאושרו

בשנת 2002 טופלו 71 תביעות של קופות גמל שנועדו להבטיח את רציפות הביטוח לתנאים סוציאליים בקופות אלה. בשנה זו שולמו להם 3.0 מיליון ש"ח בעד 699 עובדים כפי שמוצג בלוח מס' 13(א), והם מהווים 3% מסך כל תשלומי הענף בשנת 2002.

לוח מס' 13(א): ההפרשות לקופות גמל וסכומי הפרשות באלפי ש"ח

בשנים 2002-1998

2002	2001	2000	1999	1998	
71	94	104	109	73	מספר תביעות
699	1,047	1,947	1,947	1,172	מספר עובדים
					סכומים לקופות גמל
3,017	5,549	5,661	5,339	2,670	(באלפי ש"ח)
3.0	8.6	9.1	9.3	8.1	% מסך הגמלאות של הענף

מלוח מס' 13(ב) אנו למדים כי בשנת 2002 שילם המוסד את הגמלה המרבית לקופות גמל בגין 36 מבוטחים (שהם 4.4% מכלל תביעות העובדים המבוטחים בקופות גמל) – סכום של 408 אלף ש"ח (שהם 13.5% מסך כל התשלומים לקופות גמל בשנה זו). סכום הגמלה המירבית להפרשה לקופת גמל לתביעה הוא עד פעמיים השכר הממוצע לפי חוק.

לוח מס' 13(ב): תביעות המרביות של עובדים המבוטחים בקופות גמל

בשנים 2002-1998

שנה	מספר תביעות שאושרו ששולמה בעבורם הגמלה המרבית לקופות גמל	כ- % תביעות מכלל המבוטחים בקופות גמל	סך הכול גמלאות מרביות לקופות גמל (באלפי ש"ח)	כאחוז מסכום גמלאות לקופות גמל
1998	140	11.9	692	25.9
1999	62	3.2	741	13.9
2000	44	2.3	559	9.9
2001	69	6.6	961	17.3
2002	31	4.4	408	13.5

גביית חובות ויתרות חוב של מעסיקים לענף זכויות עובדים בפשיטת רגל

גביית חובות ויתרות חוב של מעסיקים לענף זכויות עובדים בפשיטת רגל

על-פי סעיף 192(א)(2) לחוק, המוסד זכאי לגבות מהמפרק חובות בגין תשלומי גמלאות פש"ר, אולם אינו רשאי לגבות מהמפרק הפרשי הצמדה ששילם לזכאי בגין התקופה שלאחר מתן צו הכינוס כמשמעותו בפקודת פשיטות רגל (נוסח חדש) התש"מ-1980 או בגין התקופה שלאחר מתן הצו כאמור בסעיף 182 לפי העניין. זאת אלא עם כן המפרק החליט לשלם ריבית והצמדה גם ליתר הנושים.

מן האמור לעיל מדובר אם כך בגביית סכומי חוב בשיעורים נומינליים בלבד, הנשחקים במשך הזמן.

בשנת 2002 הצליח הענף לגבות 6,002 אלפי ש"ח בגין חובות העבר של המעסיקים לענף, המהווים כ-1.2% מיתרות החוב שהיו בתחילת השנה, ו-5.9% מסכום הגמלאות ששולמו בשנה זו, כפי שמוצג בלוח מס' 14.

יתרות החוב בדצמבר 2002 עומדות על סך 493.0 מיליון ש"ח – גידול של 24.0% לעומת ראשית השנה.

לוח מס' 14: התפתחות יתרות חוב של מעסיקים בפשיטת רגל לענף זכויות עובדים

בשנים 1998-2002¹ (באלפי ש"ח)

2002	2001	2000	1999	1998	
397,900	337,141	278,822	235,347	210,530	יתרה בתחילת השנה
101,105	64,690	62,108	57,531	33,122	תשלומי גמלאות
499,005	401,831	340,930	292,878	243,652	סך הכול יתרה ברוטו
-6,002	-4,221	-3,789	-14,456	-8,305	סך הכול גריעות
-6,002	-3,645	-3,789	-13,595	-1,406	גבייה מהמפרקים
-	-576	-	-861	-6,899	חוב אבוד
493,003	397,610	337,141	278,822	235,347	יתרה לסוף השנה
באחוזים מהיתרות בתחילת השנה					
1.2	1.2	1.4	6.2	3.9	% גריעות
1.2	1.1	1.4	5.8	0.7	% גבייה מהמפרקים
-	0.1	-	0.4	3.2	% חוב אבוד
5.9	5.6	6.1	23.6	4.2	% הגבייה מהגמלאות
24.0	17.9	20.9	18.5	11.8	% השינוי ביתרות

(1) מקור: מינהל הכספים והבקרה.

יתרות חוב בדמי ביטוח של מעסיקים בכינוס נכסים ובפשטת רגל (פש"ר)

כללי

עם קבלת צו כינוס נכסים או צו פירוק קבוע למעסיק, המוסד פועל באמצעות הלשכה המשפטית שלו לסכם את חובות המעסיק בדמי ביטוח ולגבות את המגיע לו מהמפרק הזמני או הקבוע. במקרים אלה המוסד מנוע מלגבות את החוב באמצעות פקודת המיסים – גבייה. גביית החובות נעשית על פי הוראת בית המשפט באמצעות הלשכה המשפטית.

יש לציין כי אם מונה מפרק קבוע, הוא רשאי לאשר תביעות עובדים לענף זכויות עובדים בפש"ר לקבלת שכר ופיצויים שלא שולמו על ידי המעסיק.

בקובץ מעסיקים בכינוס נכסים ובפש"ר נכללו הקבוצות הבאות:

- פש"ר כינוס – תיק שבו נתקבל מידע על הליך כינוס נכסים ופש"ר.
- פש"ר כינוס פעיל, הנאמן ממשיך להעסיק עובדים אבל בתיק פעיל נפרד (עם ספרת משנה 99).
- פש"ר לא פעיל, מעסיק בכינוס נכסים ופש"ר שבו מוצו כל הליכי הגבייה.
- חוב אבוד, תיק מעסיק שבו נקבע כי מוצו כל הליכי הגבייה וכי יתרת החוב בדמי ביטוח הוא בגדר חוב אבוד.

ממערכת הגבייה ממעסיקים נשלפו נתונים על התאריך שבו נרשם במערכת הגבייה המעסיק בכינוס נכסים או פש"ר, וכמו כן המועד שבו יצא ממצב זה. כל התנועות החשבוניות לאחר תאריך רישום כינוס נכסים ופש"ר בשנים 1998-2002.

בהמשך נעמוד על מספרם של מעסיקים האלה והיקף יתרות החוב בדמי ביטוח שנוקפו לחובתם בשנים 1998-2002.

ממצאים

בדצמבר 2002 היו בקובץ כינוס נכסים ופש"ר 3,068 מעסיקים – כלומר גידול של 12.3% לעומת אשתקד. רק ל-6 מעסיקים שונה קוד פעילותם מכינוס נכסים ופש"ר לקוד פעילות אחר, בתום כינוס הנכסים והפש"ר. כפי שמוצג בלוח מס' 15.

**לוח מס' 15: תנועות מעסיקים בקובץ מעסיקים בכינוס נכסים ופ"ר
בשנים 1998-2002**

¹ 2002	2001	2000	1999	1998	
2,732	2,598	2,453	2,237	2,051	יתרה לתחילת השנה
342	211	150	217	188	התקבלו
6	-	5	1	2	יצאו
3,068	2,809	2,598	2,453	2,237	יתרה בקובץ
12.3	8.0	5.9	9.7	9.1	אחוז השינוי

(1) סדרה חדשה.

בלוח מס' 16 פירוט התנועות הכספיות ביתרות חוב של המעסיקים המצויים בכינוס ובפ"ר. בדצמבר 2001 היתה יתרת החוב בדמי ביטוח של המעסיקים האלה 403.3 מיליון ש"ח.

**לוח מס' 16: שינויים ביתרות חוב של מעסיקים המצויים בכינוס נכסים ופ"ר
(אלפי ש"ח) בשנים 1998-2002**

¹ 2002	2001	2000	1999	1998	
403,336	373,529	339,221	304,692	259,618	יתרה לתחילת השנה
64,847	36,121	23,233	21,779	20,399	יתרות חדשות לטיפול
2,033	26,015	10,471	9,062	5,731	חיובים
470,216	435,665	372,925	335,533	285,748	סך הכול חוב
-5,551	-33,576	-15,365	-10,650	-5,833	זיכויים
-	-	-12	-38	-2,773	חוב אבוד
-80	-	-18	-1	-8	העברות
41,400	27,592	15,999	14,377	27,558	הפרשי קנסות והצמדה
505,985	429,681	373,529	339,221	304,692	יתרה לסוף השנה
1.2	7.7	4.1	3.2	2.0	% זיכויים מכלל החוב
25.4	14.9	10.1	11.3	17.4	% שינוי משנה לשנה

(1) סדרה חדשה.

במהלך שנת 2002 נוספו יתרות של מעסיקים חדשים שנכנסו להליך כינוס נכסים ופש"ר בסך כולל של 64.8 מיליון ש"ח. לזה יש להוסיף חיובים שונים בדמי ביטוח בסך 2 מיליון ש"ח. סך כל החוב שעמד לגבייה בשנת 2002 היה סך 470.2 מיליון ש"ח.

חשבונות המעסיקים זוכו במהלך השנה ב-5.5 מיליון ש"ח, המהווים 1.2% מיתרת החוב שעמד לגבייה בשנה זו של המעסיקים המצויים בכינוס נכסים ובפירוק.

היתרה בדצמבר 2002 הכוללת הפרשי קנסות והצמדה היתה סך 506 מיליון ש"ח, וזהו גידול של 25.4% בחובות המעסיקים בדמי ביטוח לעומת דצמבר 2001.

בלוח מס' 17 נמצא כי בשני סניפים גדל משמעותית מספר המעסיקים בכינוס נכסים ובפש"ר בדצמבר 2002 לעומת שנת 2001: נתניה 23.5%, כרמיאל 22.2%, 19.6% מהמעסיקים בסוף שנת 2002 שייכים לסניף תל אביב.

מלוח מס' 18 עולה כי 27.9% מיתרות החוב בדמי הביטוח של המעסיקים בסוף שנת 2002 מרוכזים בסניף תל אביב. עוד עולה מהלוח, שבמספר סניפים היה אחוז גבייה משמעותי מהחוב שעמד לגבייה מאותם סניפים בשנת 2002: אשקלון 3.8%, חדרה 10.4%, יפו 3%.

יתרות החוב גדלו בשיעור ניכר במיוחד בסניפים כרמיאל 109.7%, ונתניה 72.6%, וזאת עקב קליטת יתרות חוב חדשות גבוהות בשנה זו.

שיעור גידול נמוך יותר ביתרות החוב נמצא בסניף עפולה 11.6% - ורמלה 16.2%.

לוח מס' 17: תנועת מעסיקים בכינוס נכסים ובפש"ר לפי סניף וסוג התנועה

בשנת 2002

כאחוז מסך הכול	אחוז השינוי בקובץ פש"ר	יתרת תיקים לסוף השנה	העברות		נתקבלו	יתרת תיקים בתחילת השנה	סניף
			לקובץ בלתי פעילים	לקובץ פעילים			
100.0	12.3	3,068	1	5	342	2,732	סך הכול
7.1	12.3	218	-	-	24	194	ירושלים
19.6	9.1	602	-	-	52	552	תל אביב
5.9	5.3	180	-	2	9	171	חיפה
1.6	22.0	50	-	-	10	41	אשדוד
1.9	7.5	57	-	1	4	53	אשקלון
6.4	19.4	197	-	-	32	165	באר שבע
1.6	13.6	50	-	-	6	44	חדרה
2.9	21.9	89	-	-	16	73	טבריה
10.6	14.1	324	-	-	40	284	יפו
6.4	15.3	196	-	-	26	170	כפר סבא
0.7	22.2	22	-	-	4	18	כרמיאל
3.6	6.7	111	-	-	7	104	נהריה
1.6	14.0	49	-	-	6	43	נצרת
2.7	23.5	84	-	-	16	68	נתניה
2.5	6.7	75	1	-	7	69	עפולה
5.1	15.6	156	-	2	23	135	פתח תקוה
4.3	13.8	132	-	-	16	116	קריות
1.5	9.5	46	-	-	4	42	ראשון לציון
3.1	6.7	96	-	-	6	90	רחובות
1.7	10.4	53	-	-	9	48	רמלה
9.2	11.5	281	-	-	29	252	רמת גן

לוח מס' 18: שינויים ביתרות חוב בדמי ביטוח של מעסיקים בכינוס נכסים ופש"ר לפי סניף בשנת 2002 (באלפי ש"ח)

יתרת החוב בסניף מסך הכול הארצי	באחוזים		יתרת סגירה דצמבר 2001	העברות	הפרשי קנסות והצמדה	סך הכל זיכויים	סך הכול החוב העומד לגבייה	חייבים	יתרות חדשות	יתרת פתיחה ינואר 2002	סניף
	השינוי ביתרות	זיכויים מסה"כ החוב									
100.0	25.4	1.0	505,985	80	41,400	5,551	470,216	2,033	64,847	403,336	סך הכל
5.3	45.8	0.1	26,756	-	1,799	19	24,976	1	6,625	18,350	ירושלים
27.9	19.6	2.0	141,402	63	11,823	2,599	132,241	383	13,674	118,184	תל אביב
4.2	20.9	0.2	21,288	-	1,490	28	19,826	31	2,190	17,605	חיפה
0.8	52.2	0.0	4,241	-1	372	1	3,869	17	1,066	2,786	אשדוד
1.1	28.6	3.7	5,448	-	567	188	5,069	175	661	4,233	אשקלון
5.8	26.3	0.2	29,484	1	2,500	45	27,030	10	3,681	23,339	באר שבע
1.6	22.7	10.8	7,834	-	1,392	784	7,226	49	792	6,385	חדרה
2.6	41.4	0.0	13,055	-	784	1	12,272	155	2,888	9,229	טבריה
8.4	18.4	1.6	42,490	15	3,553	615	39,567	424	3,271	35,872	יפו
5.6	39.8	3.1	28,164	-	2,659	806	26,311	86	6,088	20,137	כפר סבא
1.1	109.7	-	5,508	-	739	-	4,769	49	2,093	2,627	כרמיאל
4.9	30.8	-	24,630	-	2,038	-	22,592	18	793	21,781	נהריה
2.3	23.2	0.0	11,528	-	753	1	10,776	104	1,316	9,356	נצרת
2.9	72.6	-	14,425	-	748	-157	13,520	110	5,053	8,357	נתניה
1.5	11.6	0.0	7,768	-3	531	2	7,236	2	278	6,956	עפולה
5.2	27.0	-	26,341	5	1,616	-16	24,714	128	3,841	20,745	פתח תקוה
3.7	26.1	2.8	18,777	-	1,464	503	17,816	199	2,731	14,886	קריות
0.9	28.0	0.5	4,560	-	393	22	4,189	9	526	3,654	ראשון לציון
3.5	19.5	0.2	17,804	-	1,550	41	16,295	38	1,365	14,892	רחובות
1.9	16.2	0.0	9,549	-	1,082	2	8,469	32	219	8,218	רמלה
8.8	25.7	0.2	44,933	-	3,547	67	41,453	13	5,696	35,744	רמת גן

מלוחות מס' 19-20 אנו למדים כי הרוב המכריע של המעסיקים בכינוס נכסים ובפש"ר (96.6%) מצוי בקוד פעילות "בלתי פעיל". אלה מוצו כל הליכי הגבייה. לחובתם של המעסיקים הנ"ל נזקף חוב של 469.3 מיליון ש"ח שהוא כ-93% מסך כל החוב של המעסיקים בכינוס נכסים ובפש"ר.

לוח מס' 19: תיקי מעסיקים בפש"ר לפי קוד פעילות וסניף ב-31 בדצמבר 2002

באחוזים מסך הכול (סה"כ 100%)				סך הכול	סניף
פש"ר חוב אבוד	פש"ר כונס פעיל	פש"ר כונס	פש"ר לא פעיל		
2	33	74	2,959	3,068	סך הכול
1	-	4	213	218	ירושלים
-	9	11	582	602	תל אביב
-	1	4	175	180	חיפה
-	2	-	48	50	אשדוד
-	1	1	55	57	אשקלון
-	2	-	195	197	באר שבע
-	-	1	49	50	חדרה
-	-	8	81	89	טבריה
-	6	6	312	324	יפו
-	-	3	193	196	כפר סבא
-	1	1	20	22	כרמיאל
-	1	-	110	111	נהריה
-	-	1	48	49	נצרת
-	-	4	80	84	נתניה
-	1	-	74	75	עפולה
-	1	12	143	156	פתח תקוה
1	1	6	124	132	קריות
-	-	1	45	46	ראשון לציון
-	2	-	94	96	רחובות
-	5	-	48	53	רמלה
-	-	11	270	281	רמת גן

לוח מס' 20: התפלגות היתרות לפי קוד פעילות וסניף

סניף	סך הכול (אלפי ש"ח)	פש"ר לא פעיל	פש"ר כונס	פש"ר כונס פעיל	פש"ר חוב אבוד
סך הכול	505,985	469,359	26,896	9,597	133
ירושלים	26,756	24,198	2,536	-	22
תל אביב	141,402	132,545	5,470	3,387	-
חיפה	21,288	19,644	1,630	14	-
אשדוד	4,241	4,000	-	241	-
אשקלון	5,448	5,082	32	334	-
באר שבע	29,484	29,024	-	460	-
חדרה	7,834	7,035	799	-	-
טבריה	13,055	12,231	824	-	-
יפו	42,490	40,723	902	865	-
כפר סבא	28,164	27,104	1,060	-	-
כרמיאל	5,508	3,000	1,701	807	-
נהריה	24,630	24,644	-	-14	-
נצרת	11,528	11,241	287	-	-
נתניה	14,425	11,164	3,261	-	-
עפולה	7,768	7,757	-	11	-
פתח תקוה	26,341	23,350	2,958	33	-
קריות	18,777	17,066	1,601	-1	111
ראשון לציון	4,560	4,357	203	-	-
רחובות	17,804	17,194	-	610	-
רמלה	9,549	6,699	-	2,850	-
רמת גן	44,933	41,301	3,632	-	-

בלוח מס' 21 עולה כי 57% מהמעסיקים חייבים דמי ביטוח בסכום של עד 100 אלף ש"ח. ל-76 מעסיקים יתרת חוב של מיליון ש"ח ויותר לכל אחד, 24 בהם (כ-31.6% מהסה"כ) שייכים לסניף תל אביב.

30.8% מיתרות החוב בדמי ביטוח של המעסיקים בכינוס נכסים ובפש"ר הם בסכומים של מיליון ש"ח למעסיק. בסניף תל אביב נמצא כי ב-50.4% מיתרות החוב של המעסיקים בכינוס נכסים ובפש"ר יש חוב בסכום של יותר ממיליון ש"ח למעסיק, בסניף טבריה – 47.6% ובסניף נהריה – 34.3% מהסך כול החוב. כפי שמוצג בלוח מס' 22.

לוח מס' 21: המעסיקים בכינוס נכסים ובפש"ר לפי קבוצות גודל היתרה וסניף

בדצמבר 2002

+1000	1000-500	500-250	250-100	100-0	אפס	יתרה שלילית	סך הכול	סניף
76	148	307	566	1,750	73	148	3,068	סך הכל
4	9	16	29	144	10	6	218	ירושלים
24	32	56	119	320	15	36	602	תל אביב
3	7	15	34	106	3	12	180	חיפה
-	2	2	9	35	1	1	50	אשדוד
-	3	4	7	40	-	3	57	אשקלון
4	8	29	29	118	5	4	197	באר שבע
1	4	6	6	29	-	4	50	חדרה
4	2	3	21	57	-	2	89	טבריה
5	13	31	55	195	4	21	324	יפו
3	9	22	38	109	6	9	196	כפר סבא
1	3	2	4	11	-	1	22	כרמיאל
3	11	10	23	58	2	4	111	נהריה
4	-	9	11	21	2	2	49	נצרת
3	2	12	14	51	2	-	84	נתניה
1	1	5	19	45	1	3	75	עפולה
4	9	22	34	78	5	4	156	פתח תקוה
2	5	18	27	71	2	7	132	קריות
-	1	4	7	31	-	3	46	ראשון לציון
4	7	5	14	60	2	4	96	רחובות
1	3	7	13	26	1	2	53	רמלה
5	17	29	53	145	12	20	281	רמת גן

**לוח מס' 22: חובות מעסיקים בכינוס נכסים ופש"ר לפי גובה החוב ולפי סניף,
ב-31 בדצמבר 2002 (באלפי ש"ח)**

מזה: יתרות חוב מעל 100 אלף ש"ח באחוזים				סך הכול (באלפי ש"ח)	סניף
+ 1,000.1	1,000-500.1	500-250.1	250.0-100.1		
30.8	20.1	21.6	18.2	505,985	סך הכול
22.4	23.8	21.3	18.2	26,756	ירושלים
50.4	15.7	14.4	13.8	141,402	תל אביב
16.9	21.8	23.5	25.5	21,288	חיפה
-	33.2	15.2	34.6	4,241	אשדוד
-	35.4	27.4	22.5	5,448	אשקלון
19.3	17.9	35.1	15.5	29,484	באר שבע
16.9	34.9	28.7	12.4	7,834	חדרה
47.6	10.9	6.4	23.3	13,055	טבריה
17.6	20.8	25.9	22.4	42,490	יפו
15.4	20.7	29.2	22.9	28,164	כפר סבא
30.9	36.8	14.5	13.0	5,508	כרמיאל
34.3	31.8	13.6	14.4	24,630	נהריה
51.5	-	29.0	14.2	11,528	נצרת
35.3	9.8	27.8	16.1	14,425	נתניה
15.4	9.8	18.9	41.7	7,768	עפולה
20.8	24.2	28.2	20.8	26,341	פתח תקוה
13.5	18.7	34.4	22.3	18,777	קריות
-	21.3	34.2	25.2	4,560	ראשון לציון
41.6	27.2	9.9	11.7	17,804	רחובות
20.6	20.2	27.8	23.6	9,549	רמלה
23.2	25.5	22.8	18.9	44,933	רמת גן

בלוח מס' 23 נמצא כי מרכיב הקנס וההצמדה מהווה 57.3% מיתרות החוב של המעסיקים בכינוס נכסים ובפש"ר. בולט סניף תל אביב: מרכיב הקנס וההצמדה מהווה בו 65.2% מיתרת החוב ב-31 בדצמבר 2002. לעומת זאת סניפים בהם נמצאו משקל מרכיב הקרן גבוה במיוחד כרמיאל 63.1%, נתניה 58.6%, ורמלה 53%.

לוח מס' 23: יתרות החוב של מעסיקים בכינוס נכסים ופש"ר לפי מרכיבי החוב, לפי סניף ובאחוזים מסך הכל ב-31 בדצמבר 2002

באחוזים מסך הכול (סה"כ 100%)			סך הכול (באלפי ש"ח)	סניף
הצמדה	קנס	קרן		
28.7	28.6	42.7	505,985	סך הכול
22.4	25.9	51.7	26,756	ירושלים
35.7	29.5	34.8	141,402	תל אביב
30.3	28.1	41.6	21,288	חיפה
19.9	29.8	50.3	4,241	אשדוד
24.3	28.5	47.2	5,448	אשקלון
26.2	29.5	44.3	29,484	באר שבע
27.3	29.1	43.6	7,834	חדרה
26.3	27.6	46.1	13,055	טבריה
24.9	30.1	45.0	42,490	יפו
25.2	27.2	47.6	28,164	כפר סבא
15.1	21.8	63.1	5,508	כרמיאל
30.8	29.3	39.9	24,630	נהריה
25.6	31.3	43.1	11,528	נצרת
15.1	26.3	58.6	14,425	נתניה
32.1	31.0	36.9	7,768	עפולה
26.6	27.5	45.9	26,341	פתח תקוה
27.5	27.3	45.2	18,777	קריות
19.0	28.1	52.9	4,560	ראשון לציון
29.2	29.1	41.7	17,804	רחובות
21.5	25.5	53.0	9,549	רמלה
28.4	28.2	43.4	44,933	רמת גן